

Risikopersepsjon og effektiv atferdspåvirkning

Björg-Elin Moen
bjorg-elin@mot.no

Agenda

- Er risikopersepsjon forbundet med atferd?
- Hva påvirker risikovurderinger?
- Hvordan påvirke atferd?

Edderkopper skremmer mer enn terror

(VG Nett) Britene har større angst for krypende edderkopper enn for et mulig terrorangrep, viser undersøkelse.

AV ROBIN STENERSEN

SKRUMMER MIST: Edderkopp, her en tarantella. Foto: VG

Risiko

■ Komplekst

- Viktig å forstå risikopersepsjon for å kommunisere risiko til ut til befolkningen
- Teorier om risiko legger til grunn at det er en sammenheng mellom risikovurdering og risikotaking

■ Funn

- Alder og kjønnsforskjeller i risikopersepsjon og i risikotaking
- Mennesker kompensere når risiko er redusert

Teoretisk bakgrunn

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

"Risky? Good lord, no! We're going to make a fortune!"

Utvalg

- Representative utvalg av den norske befolkning
- Utvalg 1: $n = 1716$ (svar = 38%)
- Utvalg 2: $n = 510$ (svar = 52%)

Tabell 1: Sannsynlighet, konsekvens, bekymring og generell risikopersepsjon – selv og andre

	Sannsynlighet		Konsekvens		Bekymring		Risiko persepsjon
	Selv	Andre	Selv	Andre	Selv	Andre	
- Fly							
- Tog							
- Buss							
- Ferge							
- Hurtigbåt							
- Egen bil							
- Motorsykkel							
- Scooter							
- Sykkel							
- Fotgjenger							

Tabell 1: Sannsynlighet, konsekvens, bekymring og generell risikopersepsjon – selv og andre

	Sannsynlighet		Konsekvens		Bekymring		Risiko persepsjon
	Selv	Andre	Selv	Andre	Selv	Andre	
- Fly	1,90	2,08	6,78	6,39	2,73	3,09	2,63
- Tog	2,07	2,70	5,25	4,98	2,12	2,50	2,61
- Buss	2,76	3,44	4,51	4,42	2,20	2,61	3,00
- Ferge	2,24	2,69	4,81	4,23	2,20	2,56	2,73
- Hurtigbåt	2,51	3,07	5,24	4,67	2,43	2,89	2,99
- Egen bil	3,86	4,72	4,69	4,29	2,85	3,27	3,84
- Motorsykkel	3,88	5,34	5,68	5,36	3,56	4,41	4,40
- Scooter	3,69	5,16	5,15	4,96	3,25	3,99	4,13
- Sykkel	3,61	4,66	4,20	4,05	3,64	3,16	3,49
- Fotgjenger	3,42	4,16	4,46	4,20	2,32	2,78	3,27

Tabell 2: Regresjonsanalyse av kollektiv og privat transport - selv

		Beta	t-verdi	Forklart varians (%)
Kollektiv ^a	Bekymring	,49	10,9 ^{***}	36,2
	Sannsynlighet	,26	5,7 ^{***}	42,1
Privat ^b	Bekymring	,37	9,6 ^{***}	35,3
	Sannsynlighet	,35	9,6 ^{***}	46,0
	Konsekvens	,16	4,8 ^{***}	48,2

Avhengig variabel: generell risikopersepsjon kollektiv^a og privat^b

Tabell 3: Regresjonsanalyse for kollektiv og privat transport – kjønnsforskjeller

			Beta	t-verdi	Forklart varians (%)
Kvinner	Kollektiv ^a	Bekymring	,30	8,07**	30,2
		Sannsynlighet	,27	5,13**	36,3
	Privat ^b	Bekymring	,40	7,73**	37,6
		Sannsynlighet	,29	5,94**	45,6
		Konsekvens	,22	4,57**	49,5
Menn	Kollektiv ^a				
	Privat ^b				

Avhengig variabel: Generell risikopersepsjon kollektiv^a og privat^b

**= p < .05

Tabell 3: Regresjonsanalyse for kollektiv og privat transport – kjønnsforskjeller

			Beta	t-verdi	Forklart varians (%)
Kvinner	Kollektiv ^a	Bekymring	,30	8,07 ^{***}	30,2
		Sannsynlighet	,27	5,13 ^{***}	36,3
	Privat ^b	Bekymring	,40	7,73 ^{***}	37,6
		Sannsynlighet	,29	5,94 ^{***}	45,6
		Konsekvens	,22	4,57 ^{**}	49,5
Menn	Kollektiv ^a	Sannsynlighet	,35	,48 ^{***}	43,3
		Bekymring	,34	,30 ^{***}	50,3
		Konsekvens	,16	,14 ^{**}	52,0
	Privat ^b	Sannsynlighet	,44	,30 ^{***}	38,4
		Bekymring	,30	,44 ^{**}	46,7
		Konsekvens	,12	,12 ^{***}	47,8

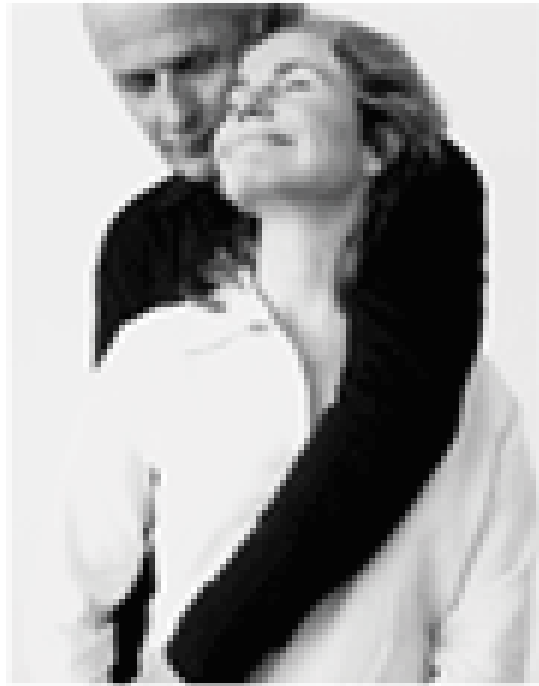
Avhengig variabel: Generell risikop ersepsjon kollektiv^a og privat^b

***= $p < .05$

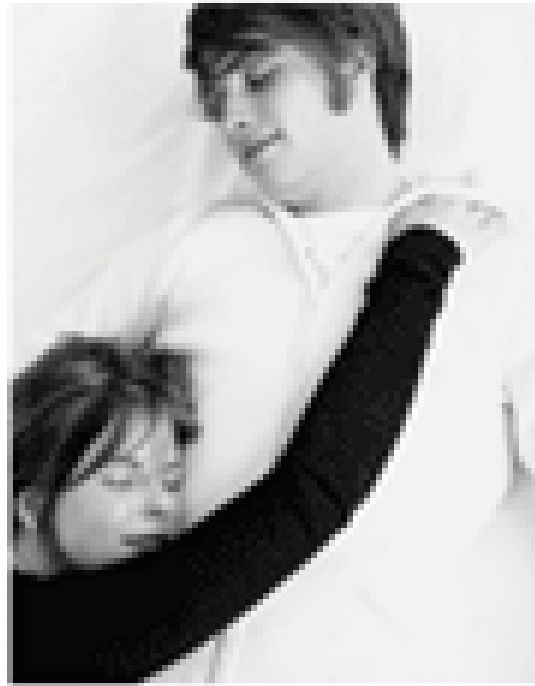

Konklusjoner

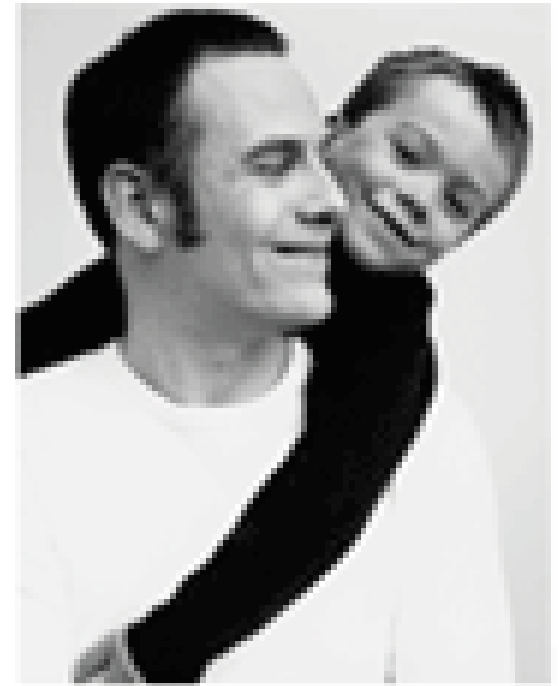
- Bekymring er viktig for risikopersepsjon
- Kjønnforskjeller
 - Kvinner – bekymring/affektivitet
 - Menn – sannsynlighetsvurdering
- Aldersforskjeller

Husk bilbelte

Husk bilbelte

Husk bilbelte

Risikopersepsjon → risikotaking

- Øke nivå av prediktabilitet
 - Subjektiv risiko vs generell risiko
 - Egenvurdering og objektive tester
 - Minimere effekten av gruppestørrelse
 - Spesifikke spørsmål om risikopersepsjon og risikotaking
 - Målrettet kommunikasjon mot de som er under opplæring
- Reduserer nivå av prediktabilitet
 - Generell risikovurdering
 - Udefinert gruppe (får effekt av gruppestørrelse)
 - Ikke tidsspesifikk
 - Når risikokilden er ansett som frivillig og kontrollerbar av ferdigheter

